

MT 90 ממפג

מפגשים עם "מוסיקה חיה" : מוסיק
נספח פעילויות

LEV0117251 - 002 - 004

011725100548

מפגשים עם "מוסיקה חיה"

"הפילהרמונית רוקדת" מוסיקה ומחול

I. נספח פעילויות

II. נספח למדריך להאזנה: הז'אנר : שיר ריקוד
ארץ ישראלי

מכללת לוינסקי לחינוך
דואר 1000

המדרשה למוסיקה
מכללת לוינסקי
לחינוך

בשיתוף עם

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

מפתח

תכנית לחינוך מוסיקלי ולקשר עם הקהילה

מפגשים עם "מוסיקה חיה"
"הפילהרמונית רוקדת"
מוסיקה ומחול

נספח פעילויות

יוהן סבסטיאן באך, גבוט וג'יג, מתוך הסוויטה מס' 3 ברה מז'ור
ולפנגג אמדאוס מוצרט, ריקוד גרמני 3, ק. 605
יוהנס ברהמס, ריקוד הונגרי מס' 5
אנטונין דובז'ק, ריקודים סלבוניים מס' 2 ומס' 8
פיוטר איליץ צ'ייקובסקי, ולס וריקוד הברבורים מתוך הסוויטה לבלט "אגם הברבורים"
סרגיי פרוקופייף, ריקוד וגבוט מתוך הבלט "רומיאו ויוליה"
איגור סטרווינסקי, מחול רוסי מתוך הבלט פטרושקה

ספטמבר 2004 – תשס"ד

הנספח שלהלן מביא הצעות לפעילויות בשיעורי המוסיקה בכתה, כהכנה לקראת הקונצרט "הפילהרמונית רוקדת", וכהעמקה והעשרה לחינוך המוסיקלי בכללותו. בהתייחסות למטרות אלו, הפעילויות המוצעות מתייחסות לתחומים שונים: פיתוח השמיעה המוסיקלית, טיפוח הזכרון המוסיקלי והשמיעה הפנימית, פיתוח הדמיון המוסיקלי והתנועת, פיתוח האוריינות המוסיקלית על כל מרכיביה, שיפור המיומנויות המוסיקליות של שירה ונגינה, פיתוח יכולת הדיון וההמללה המתלווים להאזנה למוסיקה, בניית היכולת ליצירת זיקה בין היצירה המוסיקלית לרקעיה ועוד.

התכנית מיועדת גם לאוכלוסיית ילדים בכתות ג'-ד' וגם לאוכלוסיית ילדים בכתות ה'-ו'. במדריך עצמו אין חלוקה לשכבות גיל; אך מכיוון שרובן של ההצעות יכולות להיות מותאמות עם שינוי קל זה או אחר לאוכלוסיית הכתה ולרמתה הספציפית, המורה יכולת פעילויות מתאימות לכל שכבת גיל כפי שימצא לנכון.

כמובן שהפעילויות המפורטות בזה הן בגדר הצעה בלבד. כל מורה יוסיף או יגרע לפי תפיסתו וטעמו וכיד הדמיון הטובה עליו.

גאבוט וג'יג מתוך סוויטה תזמורתית מס. 3
מאת יוהאן סבסטיאן באך (21.3.1685-28.7.1750)

גאבוט

על ריקוד הגאבוט, מאפייניו ורקעו:

- האזנה לגאבוט הראשון תוך התרשמות מן האופי האווירה והתזמור;
- שיוך ריקוד הגאבוט לרקעו והיסטוריים, הגיאוגרפיים, והחברתיים;
- עמידה על התכונות המוסיקליות המאפיינות את ריקוד הגאבוט;
- האזנה לגאבוט השני, והשוואת התכונות הבולטות;
- האזנה לשי הגאבוטים ברצף, והתייחסות להופעתם במבנה א-ב-א (בדומה למנואט וטריו);
- השלמת מידע על זיאנר הסוויטה ועל המלחין.

גאבוט ראשון

1. תגובה בתנועה לזרימת האנרגיה:

- תגובה בתנועה ו/או בעזרת כדור לתנופה והעצירה של המוטיב הפותח;

- תגובה כני"ל לתחושה ה"מתגלגלת" של המשך התנועה;

- מציאת תנוחה מתאימה לסיום המשפט הפותח;
- דיון בסיבות המובילות לתחושות התנופה, העצירה או ה"גילגול": כוונים מלודיים, גודל המרווחים, ערכים ריתמיים, אקדם, מצלול ותזמור.
- ביצוע כני"ל של המשפט השני:

○ תשומת לב לאי הסימטריה בין המשפטים;

○ התאמת תנוחה מתאימה לסיום המלא של הפסוק הסוגר;

- ביצוע מסכם בתנועה של החלק הראשון של הגבוט הראשון;

- נסיון לבצע את החלק השני של הגאבוט הראשון באמצעות התנועות שנמצאו בחלק הראשון: מציאת הדומה והשונה בתחושות, הנמקת השוני, ומציאת חלופות מתאימות לתנועות.
- ביצוע בתנועה של הגאבוט הראשון בשלמותו.

2. פעילות אוריינית:

- מעקב, קריאה בשפת מקצב, ביצוע בנגינה או הכתבה ריתמית – של מקצב הגאבוט הראשון (כולו או חלקים ממנו);
- הצבת התווים של המשפט הראשון של הגאבוט, אל מול המשפט הראשון בחלקו השני – וקשירת המתאר הגרפי של התווים (היפוך "ראיי") עם הנשמע (בנגינת המורה, או בשירה – מלווה בתנועת יד הממחישה את הכוונים והמרווחים).

- השוואה בין המצלולים השונים:
 - האזנה לגאבוט והבחנה במצלול "המבריק" (הכולל טימפני וחצוצרות) אל מול "הרד";
 - הבחנה במקום הופעתם השונה של המצלולים ה"מבריקים" בחלק הראשון של הגאבוט (פסוקים פותחים) ובחלקו השני (פסוקים סוגרים);
 - השוואת המצלול "הנשמע" אל מול התיזמור "הנראה" בפרטיטורה.

גאבוט שני

1. מבט כולל על הגאבוט השני:

- האזנה לגאבוט והבחנה בהנגדה המתמדת בין הפסוקיות הפותחות והסוגרות (אופי תקיף וחגיגי אל מול קליל וזורם);
- עמידה על המרכיבים המוסיקליים הגורמים להנגדה זו (תזמור, מצלול, מרקם, מקצב, "התנהגות" מלודית);
- ביטוי בתנועה לתכונה בולטת זו.

2. הכרות עם ומעקב אחרי הרעיון המוסיקלי העיקרי בפרק:

- האזנה לפסוקית הראשונה – בנגינת המורה, ואחר כך מן ההקלטה;
- חזרה בהקשה, בדיבור ריתמי ובשירה;
- איפיון מילולי של התכונות המוסיקליות הבולטות (אופי, "התנהגות" מלודית, מרקם, תזמור, מקצב)
- מעקב אחר הופעתו של הרעיון לאורך הגאבוט - זיהויו ואיתורו – בצורתו הגלויה (באוניסון) או בצורתיו הסמויות (בתוספת קולות קונטרפונקטיים, או כשהוא חבוי בצלילי הבס).

גייג

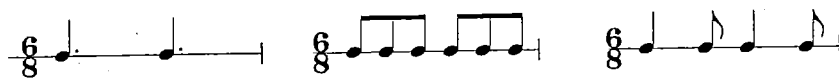
1. על ריקוד הגייג, מאפייניו ורקעו:

- האזנה לגייג תוך התרשמות מן האופי האווירה והתזמור;
- שיוך ריקוד הגייג לרקעי ו ההיסטוריים, הגיאוגרפיים, והחברתיים;
- עמידה על התכונות המוסיקליות המאפיינות את ריקוד הגייג, ואת מקומו כריקוד המסכם של הסוויטה הבארוקית;

2. הכרות עם שלוש התכונות הבולטות של הגייג בסוויטה מס. 3:

- זרימה ריתמית

○ הכרות עם החומרים הריתמיים העיקריים;

- יצירת רצפים מן הנ"ל (על ידי המורה או התלמידים), בהקשה, בדיבור ריתמי ובצרוף תבניות כתובות;
- תגובה תוך כדי האזנה לנגינת המורה: הכרזה על שלושה צלילים עוצרים, המתפרקת לזרימה המתמדת (בתנועה, באיור, ובמלל).

- תגובה כנ"ל בהאזנה לפרק כולו.

• מתגובה מהירה לארגון אורייני:

- הבחנה בפסוקים הפותחים הקצרים לעומת המענים הארוכים – והבנת העיקרון הצורני;
- הבחנה בשינויי מרקם ותזמור – ושיוכם למבנה הצורני;
- הבחנה בצרופים בו-זמניים של רבדים ריתמיים, וביצועם בזוגות, ומעקב אחרי התווים

Ob. Vc.

First system of musical notation for Oboe (Ob.) and Violoncello (Vc.). The Oboe part is in the treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 6/8 time signature. It features a melodic line with eighth notes and slurs. The Violoncello part is in the bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment with eighth notes.

Ob. Vc.

Second system of musical notation for Oboe (Ob.) and Violoncello (Vc.). The Oboe part continues with a melodic line of eighth notes and slurs. The Violoncello part continues with a harmonic accompaniment of eighth notes.

Vln. I Vc.

Third system of musical notation for Violin I (Vln. I) and Violoncello (Vc.). The Violin I part is in the treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 6/8 time signature. It features a melodic line with eighth notes and slurs. The Violoncello part is in the bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment with eighth notes.

ריקוד גרמני, ק. 605, מס' 3 בדו מז'ור
מאת וולפגאנג אמדאוס מוצרט (5.12.1791 - 26.1.1756)

1. תרגילי הכנה לביסוס סולם דו מז'ור:

- שירת הסולם במשקל משולש, בירידה ובעלייה, ברבעים ובשמיניות;
- שירת הסולם במשקל משולש ובדגש על דרגות טוניקה דומיננטה (בליווי אום-פה-פה);
- שירת הסולם במשקל משולש, בעוצמה, טמפו וארטיקולציה מגוונים ומפתיעים;
- שירה מלודית של מרווחי טרצה, קווינטה ואוקטבה;
- שירת אקורד דו מז'ור, מפורק ובארפו';
- שירת ארפו' תוך פיצולו בין קבוצת תלמידים;
- הכתבה והשלמת צלילי סולם יורד ואו עולה;
- הכרה וזיהוי סולם דו מז'ור במהלך שתי אוקטבות;
- הכתבה והשלמת צלילי הסולם סביב מרווחי טרצה, קווינטה ואוקטבה;
- סימון בתנועת היד המזמרת" על אקורד דו מז'ור לפי ארבע ה"תחנות" היורדות;

(מומלץ לסיים את כל אחד מתרגילי הביסוס במשקל משולש ובטמפו המתקרב אל זה המקורי)

2. הבחנה בפיסוק וברעיונות המוסיקליים של חלק א':

- האזנה וסימון בתנועת יד באוויר את ארבע התחנות היורדות בפסוק הפותח;
- האזנה וסימון בתנועת יד סיבובית באוויר את הפסוק הסוגר;
- תזרה על החלוקה במשפט השני;
- תנועה במרחב להמחשת הפיסוק, ולהמחשת השונה והמשותף בין שני המשפטים;

3. התמצאות בפרטיטורה, חלק א' :

- מעקב אחר פרטיטורה מצומצמת (8 תיבות ראשונות בתפקידי הפיקולו, האבוב והכינורות) והבחנה במשותף ובשונה בין התפקידים ;

- חידון : השמעת תיבות מתוך תפקידי הפיקולו, האבוב, הכינור הראשון, הכינור השני ;
- שירת חלק א' על פי אחד מתפקידי הפרטיטורה הפנימיים (תוך מעקב אחרי התפקיד הרשום בנפרד, ותוך מעקב אחר שיבוצו בפרטיטורה) :

פסוק פותח

פסוק סוגר

פסוק פותח

פסוק סוגר

4. זיהוי מאפייני הטריו על פי מבחר הצעות מנוגדות או שונות :

- משקל זוגי/ משולש ;
- בצלילי חצוצרה/ בצלילי פיקולו גבוהים/ בקרנות יער ;
- בתופים/ בפעמונים ;
- באופי מסתער/ באופי עדין ;
- בעוצמה חזקה/ בעוצמה שקטה ומתגברת ;

5. השוואה בין שני חלקיו הראשונים של הריקוד בהאזנה רציפה אליהם, והשלמת המאפיינים הבולטים המתאימים ;

6. ביסוס סולם פה מזיור בקריאת תווים ובשירה ;

לימוד תפקיד הבס לשירה/ או לנגינה בעת האזנה לפסוק הראשון של הטריו :

מעקב בשירה אחר הצלילים המרכזיים של הפסוק השני של

הטריו :

שילוב צלילי מטלופון /ו/ או שירת אוקטבות לתפקיד תרועות הקרן בפסוק השני

של הטריו :

קודה:

7. הבחנה ברעיונות המוסיקלים החדשים וברעיונות החוזרים (הטריו)

- שירה או נגינה של פנפרים על פי ההצטברות והעיבוי של אקורד דו מז'ור הפותח את הקודה;
- שילוב פעמוניות לצלילי הטריו החוזר ושירת קו הבס על פי צלילי טוניקה - דומיננטה בסולם המקורי, וצרוף צלילי הקרן;
- עבודה בתנועה המתארת את עיקרי המאפיינים של הקודה, לפי קבוצות, זוגות או יחידים:

○ סגנון הכרזתי ועיבוי הדרגתי של התזמור בחלקה הראשון;

○ מעבר מואט;

○ שילוב הטריו - האורירי, העדין והנינוח - והבלטת התרועות

הקונטרפונקטיות של הקרן;

- המחזת הסיום "הבומבסטי" בטוטי וצמצום הדרגתי של המרקם על פי הכלים "העוזבים" את הבמה הדימייונית.

מחול הונגרי מס' 5
 מאת יוהנס ברהמס (7.5.1883-3.4.1897)

1. זיהוי הסיומים של המשפטים והסקוונצות באמצעות העברת כדור מילד לילד:
- בחטיבה הראשונה של A אחד הילדים ינוע בחדר ובסוף הפסוק יעביר את הכדור לילד אחר;
 - בסקוונצה יגללו את הכדור.

2. זיהוי האקורד השבור שבפתיחה ושני הווריאנטים שלו, באמצעות המחשה בתנועה או בסימון גראפי;

3. מיקוד על המנעד שבו מתפרס האקורד ותרגומו לטווח התנועה בחלל:

- האקורד הפרוס על פני המנעד המצומצם ביותר יוביל לתנועה של הרמת ידיים בישיבה;
- אקורד בפריסה רחבה יותר יוביל לעמידה במלוא הקומה;
- באקורד השלישי אף יורמו הידיים אל-על;
- באופן דומה ישורטט טווח התנועה על פני הנייר;

4. תרגול ואלתור סביב הסינקופה (על ידי מחיאות והקשות גוף)

- מציאת הסינקופות ביצירה ובשירים נוספים;

5. שיחה על "שאלה ותשובה" במוסיקה

- תגובה בתנועה ל"שאלה ולתשובה" לפי נגינת המורה;

6. טפיחות המקצב בחלקים של טמפו משתנה;

7. אלתור בשירה ובנגינה על הסקוונצה;

8. ארגון המבנה על פי "החוזר (כולל וואריאנטים) והמשתנה";

9. רישום מסכם בטבלה, הממצה את יכולת ההמללה וההמשגה בציון רצף הרעיונות המוסיקליים והמרכיבים הבולטים בתחום: האופי והארטיקולציה, האנרגיה והכיווניות, המפעם, הדינמיקה, העומס או הצמצום המרקמי.

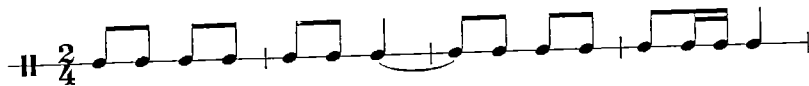
ריקודים סלבוניים אופוס 46, מס' 2 ומס' 8
מאת אנטוניו דבוז'ק (5.5.1904 - 8.9.1841)

ריקוד מס. 2

1. הכרת המלודיה הראשית:

• קריאה ושינון המקצב ;

- דיון על אופי המלודיה הראשית בעקבות האזנה ;
- המחשת האופי והמקצב על-ידי תנועה במרחב ;
- הכרת המאגר המלודי בהנחייה של המורה המצביע על תוים של סולם לה בלוח :

○ מהלך סולמי ממי 1 לדו 2 ;

○ קפיצה ממי 1 לדו 2 ;

○ דליית המלודיה מתוך הסולם הכתוב, בהנחיית המורה, תוך

הקפדה על קצב איטי ומקצב נכון ;

• הבחנה בין מרווחים סמוכים לבין קפיצות בעזרת המורה המאלתר בתנועת יד על קו אופקי דמיוני ;

• "סימון" המלודיה הראשית על הקו האופקי- הדימוני לפי האזנה ;

• דיון על הממצאים ;

• מעקב אחר התווים שעל הלוח בעת ההאזנה ;

• הבחנה בין הסיוס המינורי לבין הסיוס המג'ורי לפי הדגמת המורה בנגינה.

2. הכרת המלודיה השנייה:

מלודיה שנייה

- קריאת המקצב;
- האזנה ודיון על האופי ועל השינוי בארטיקולציה ביחס למלודיה הראשית;
- הבחנה בכיווניות הדומה בין שתי המלודיות לפי ההאזנה בתנועה.

3. זיהוי דרכי הגיוון של המלחין בחזרות על אותה המלודיה:

- האזנה ורישום הסדר של שתי המלודיות על כל החזרות שלהן;
- דיון על מידת הדמיון ו/או השוני בין החזרות השונות על אותה מלודיה;
- דיון באמצעים הקומפוזיטוריים העומדים לרשות המלחין כדי לגוון ולהעשיר את החזרות: גיוון בתחומי המקצב, הקו המלודי, הקישוטים, המרקם, התיזמור, הגוון, וכו'..

4. דריכת ציפיות לגבי המשך הריקוד:

- הצעת מגוון אפשרויות להמשך הריקוד על-ידי המורה ו/או התלמידים:
 - האם יהיו חזרות נוספות על המלודיות המוכרות?
 - האם יופיעו מלודיות חדשות?
 - האם יופיעו אמצעי גיוון נוספים?
 - מה יהיה סדר המלודיות בהמשך?

- האזנה, דיון ומסקנות ראשוניות.

5. הפנמת המבנה הכללי של הריקוד וסימון תוך האזנה:

המבנה הכללי: א- ב- א- ג- ב- א+ג ב+ג - קודה: ג-א-ג

• גיבוש וקביעה של שני סימנים גרפיים פשוטים לכל אחת משתי המלודיות המוכרות (עבודה בזוגות):

- לכל זוג פס צר של נייר;
- אחד אחראי על רישום הסימן הגרפי למלודיה הראשית, השני אחראי על רישום הסימן הגרפי של המלודיה השנייה;
- שניהם ישרבטו באופן חופשי ובבת-אחת כשישמעו את המלודיה השלישית ואת המעברים.

The musical score is for two woodwind parts: Ob. I, II and Cl. in A, I, II. It is in 2/4 time and consists of three systems of music. The first system features trills (tr) and a 'poco a poco cresc.' instruction. The second system includes dynamics of 'f' and 'p' with a 'cresc.' instruction. The third system includes dynamics of 'p' and 'ffz' with a 'cresc.' instruction.

(התוצאה תהיה מעין תרשים זרימה ארוך של כל המבנה של הריקוד)

- בדיקת התוצאה בעזרת מעקב אחר תרשים הזרימה הארוך של המבנה בשעת האזנה;
- שיחזור הסימון הגרפי בתנועה במרחב על-ידי זוגות התלמידים.

ריקוד מס. 8

החטיבה הראשונה

1. האופי:

- התרשמות מן המלודיה הראשונה (על שתי הופעותיה) והמשגת תכונותיה: המרץ, הכוח, הברק, חוסר המנוחה, העוצמה, המקצב, וכו'...
הנושא הראשי

- סימון במול ליד הצליל מי ושירה של הארפגי היורד ;
- שירה מתונה - איטית של מקצב הריקוד והוספת התיבה השלישית והרביעית ;
- שינון תוך חזרות על המשפט כולו (פסוקית מינורית ופסוקית מג'ורית), תוך כדי החשת המפעם.

5. הכרת החטיבה הראשונה בשלמותה :

- חיקוי המחיאות והטפחות של המורה בשני המשפטים הראשונים, בהקפדה על שינויי טמפו ;
- במשפט השלישי, שבו אין סינקופות וחילופי משקל - האזנה ללא מחיאות וטפחות ;
- דיון בשינויים במשקל ובדינמיקה.

6. החטיבה השנייה

הנושא השני :

- הבחנה במעבר החד לאופי חדש על-ידי תגובה תנועתית ספונטנית ;
- המללה של ההתרשמות על-ידי ציון תכונות בולטות בהשוואה לתכונות של החטיבה הראשונה ;
- חלוקה לפסוקיות באמצעות החלפת יד בכל פסוקית ;
- דיון בהבדלים במשכים השונים של הפסוקיות ;
- מעקב והתמקדות על סוגי תנועות שונות המתארות את הקישוטים/ הוואריאנטים ;

ה. החלפת רשמים על התנועות ומידת זיקתן אל סוגי הקישוטים השונים וקו המתאר שלהם;

מא. בדיקה חוזרת על בסיס סדרת גראפים לזיהוי שצויירו על ידי המורה.

הו. המבנה הכללי של הריקוד:

1. דריכת ציפיות באשר להמשך הריקוד:

א. איזה אופציות עומדות בפני המלחין:

ב. לסיים את הריקוד בקודה?

ג. להלחין חטיבה שלישית חדשה?

ד. להוסיף חטיבה שלישית דומה לחטיבה השנייה? או לראשונה?

2. מסקנות לאחר האזנה לכל הריקוד: בירור המבנה;

ג. הפנמת המבנה באמצעות ביצועו בתנועה במרחב: שלוש קבוצות יגיבו בתורן לשלוש החטיבות

המבנה:

3. קודה

א

ב

א

א-ב-א-ג-ב-ד-א

ה-ה'+זנב

א-ב-א-ג-ב-ד-א-קודטה

8. הצעות לכוריאוגרפיה:

• המקצב של חילופי המשקל הסמויים - בשלושה צעדי רקיעות קדימה, צעד וניעה לצד ימין, צעד וניעה לצד שמאל;

• המקצב שכולו במשקל משולש - בדילוגים;

• החטיבה השנייה - בביצוע סולן או סולנים מעטים;

• המחשת החלוקה למשפטים באמצעות כיוונים במרחב, חלוקה לתת-קבוצות, זוגות, שורות, וכדומה.

מכללת לוינסקי לחינוך
השפיר

הסוויטה "אגם הברבורים"
מאת פיטר איליץ' צ'ייקובסקי (6.11.1893-7.5.1840)

הואלס

1. על מאפייני הואלס:

- האזנה לפתיח של מספר ואלסים מוכרים, ביניהם הואלס מתוך "אגם הברבורים" וזה של "הפילים" מתוך "קרנבל החיות". זיהוי המשותף והשונה;
- הבחנה, סיכום והגדרת הואלס כריקוד (מבין שתי הצעות מובהקות ושונות: הליכה-צעידה או ריקוד);
- אפיון הואלס מתוך "אגם הברבורים" בתחומי האופי, המפעם, העוצמה, התזמור, המקצב/תבנית ליווי, וכד'.

2. על הזיקה בין הסיפור החוץ-מוסיקלי ובין המוסיקה:

- מתן מידע על סיפור הרקע של היצירה על ידי המורה;
- בדיקת נקודות הזיקה בינו לבין המאפיינים המוסיקליים של הואלס;

3. על הפנמת המשקל המשולש:

- קבוצת תלמידים מבצעת בעמידה ז'יסטות בתנופות בידיים. קבוצה שנייה עוקבת ומלווה בקול את כיווניות התנופות;
- המורה מצטרף ומלווה באלתור במשקל משולש (אום-פה-פה), באופי זורם, ובמהירות המאפשרת הדגשת תחילת התיבה בתחילת התנופה;
- התלמידים מתבקשים להגיב בעצירת התנופה בהשמע חילופי משקל על ידי המורה הממשיך לאלתר בנגינה:
 - דיון על מהות השינוי במוסיקה שגרם לעצירת התנופה או לחזרתה;
 - הבחנה בין משקלים על פי משפטים או דיקלומים ללא לחן, לדוגמא:

שיר עם משקל משולש:

השמש זורחת - כדור של זהב,
השמש שוקעת בצד מערב,
השמש שלנו תזרח שוב מחר -
מעגל הימים לעולם לא נגמר.

שיר עם משקל זוגי:

בוא אלי, פרפר נחמד,
שב אצלי על כף היד.
שב, תנוח, אל תירא -
ותעוף בחזרה!

- חידון משקלים על פי שירים מוכרים ;
- התנסות בתנועות הניצוח ל- 2/4 (מטה, מעלה) ול- 3/4 (מטה, החוצה, מעלה) ;
- התנסות בניצוח על מספר דוגמאות מוסיקליות מוקלטות.

4. על אופי הוואלס :

- ניצוח על נעימות I ו-II של הוואלס במלואן על ידי התלמידים :

VI I

VI. I

- הדגמת ניצוח על ידי המורה, על פעמה אחת בתנועה מעגלית בהתאם למפעם המהיר של הריקוד ;
- התנסות התלמידים בניצוח מסוג זה בשעת ההאזנה ;
- הדגמת צעדי הריקוד בהנחיית המורה, תוך הדגשת המעגליות והזרימה ;
- צפייה בסרט ובו ריקוד וואלס.

5. על הנעימה III בהיבט משקלי :

נעימה שלישית :

- השמעת נעימה III תוך נסיון לנצח ולגלות את המשקל ;
- השמעת הנעימה בשלמותה, ניצוח 3/4, והבחנה בתחושת הניגוד בין המקצב למשקל ;
- התנסות בהקשת המקצב אל מול המשקל בין זוגות תלמידים :

- אחד מבני הזוג מקיש בשליש בכל תחילת תיבה, והשני מקיש את המקצב במקלות ; המשך ההתנסות והחלפת תפקידים לאורך הוריאציות השונות.

6. על הכוונים המלודיים בנעימות I, II, VI :

- בפרק זה כמה נעימות שיש בהן מעין ראי או היפוך הכוון המלודי.
- הכתבה מלודית של נעימה I וגילוי הצליל האחד והיחיד לה ;
- שירה של נעימה I ורישום התוים על הלוח בידי המורה (משך וגובה) ;
- שירה ורישום של 4 התיבות הראשונות של נעימה II מתחת לתיבות הראשונות של נעימה I ;
- חיבור ראשי התוים בקו על נייר שקוף המונח על תוי שתי הנעימות. (עם הרמת הדף השקוף מתגלה התבנית) ;
- ברור הדמיון והשוני בין שתי הנעימות, והבהרת המושג "כיוון מלודי" ;
- גילוי התופעה של היפוך הכוון המלודי בנעימה VI.

7. על המבנה :

- שירה, תזמור ונגינה של הנעימות השונות לפי הסדר, לפי דף ובו רשומים התוים או המקצבים של הנעימות השונות ;
- בחירת שם מאפיין לכל נעימה ;
- האזנה לכל הפרק, תוך הצבעה על הנעימה הנשמעת ;

8. חיבור ואלס על ידי התלמידים, וביצועו תוך הקשת תבנית הליווי האפיינית.

Wood Winds

Hns.

ריקוד הברבורים הקטנים:

1. על האופי:

- החלפת רשמים מן האווירה האופיינית של הריקוד והעלאת הצעות מנומקות לדמויות או לסצנה המתוארות במוסיקה.

2. על התכונות הבולטות של הריקוד:

מיפוי התכונות בעזרת הצבה של מסיחים המהווים ניגוד זה לזה:

באופי הומוריסטי	באופי דרמטי	באופי סוער;
בקפיצות	בצעדים סמוכים	בסולמות עולים;
בכלי נשיפה מעץ	בכלי נשיפה ממתכת	בכלי הקשה;
במשכים ארוכים	במשכים קצרים	במשכים מנוקדים;
בלגטו	בסטקטו	בכבדות;
בעוצמה חזקה מאד	בעוצמה שקטה	בעוצמה מתגברת;
במפעם איטי	במפעם מואץ	במפעם מתון.

3. על השלד המלודי:

התמקדות בתבנית המענה של הוויולות הבנויה מפנטאקורד יורד.

- המורה מאלתר ומשלב בנגינתו את התבנית בכיוונים שונים (יורד, עולה, עולה-עולה-יורד, יורד-עולה), וברגיסטרים שונים; התלמידים מגיבים בתנועת יד המתארת את הכיוון המלודי
- התלמידים מגיבים בתנועה מתאימה לכל אחת מהופעותיה של תבנית הוויולות על בסיס האזנה לכל הריקוד.
- התלמידים מגיבים לתבנית המושמעת בגליסנדו על מטלופון, גרוד בגווירו, פעמוני רוח, ועוד

4. על שלוש התבניות המלוריתמיות האופייניות:

הבחנה וזיהוי גראפים או תווים של שלושה התפקידים הבולטים של החטיבה הראשונה, בהתאם לנגינת המורה (התבניות רשומות על הלוח בגראפים או בתווים, זו ליד זו, ולפי סדר אקראי)

Allegro moderato

Fagot

Vla

Ob.

5. על הגוון:

זיהוי הגוון של הכלי הסולן - או משפחות הכלים - בכל אחת משלוש התבניות וסדר הופעת הכלי/התפקיד (בסון, אבוב, ויולה)

- התנסות בהקשת המקצבים ובאמירתם של שלושה התפקידים הבולטים של החטיבה הראשונה;
- ארגון הפרטיטורה לפי חמש התיבות הראשונות של הריקוד:
 - התלמידים מאזינים לנגינת המורה ומסדרים את התבניות המודבקות על הלוח בתפזורת לפי סדרן הנכון;
 - התלמידים מאזינים לנגינת המורה ומדייקים בשילוב האנכי של התבניות על פי השמיעה ותפיסת הייצוג הריתמי של ערכים ומשקל;
 - מעקב אחר הפרטיטורה ותגובה בתנועת יד המתארת את קו המתאר והריתמוס של כל אחת משלוש התבניות;
- הבחנה בין וזיהוי של סיומות הפסוק הפותח והסוגר של המשפט המרכזי בחטיבה השלישית, לפי נגינת המורה.

6. על המבנה

א. רישום המבנה לפי האזנה לריקוד כולו.

הסוויטה "רומיאו ויוליה" מס' 2 אופוס b 64
מאת סרגיי פרוקופייב (1891.4.23 - 1953.3.5)

"ריקוד האבירים"

1. פעילות בתחום האוריינות:

- הכרות עם הנושא הראשון
- שילוב בו בזמן של תנועות ניצוח במשקל 4/4 (כל תנועה שווה פעמה) והקשת המקצב של הנושא הראשון:

- בעת ההאזנה, התלמידים מנצחים במשקל 4/4, והמורה מקיש את מקצב הנושא;
- לימוד ושינון המקצב של הנושא הראשון בשפת המקצב (ט—פה)
- שילוב בו בזמן של הקשת פעמות והגיית המקצב בין זוגות תלמידים (ראשית זוג סולנים מדגים; ואחר כך כל הכתה נחלקת לזוגות המחליפים ביניהם את תפקידם לפי סימן מוסכם)

○ נגינה בכלי הקשה מלודיים (מטלופונים ו\או כסילופונים):

- ביסוס והפנמת צליל הדומיננטה של הנושא הראשון:
 - ❖ הצליל סי, הפותח את הנושא, ינוגן ראשית על ידי המורה ויושמע שנית על ידי התלמידים במטלופון
 - ❖ המורה מנגן את הנושא במלואו, התלמידים מצטרפים בנגינת הצליל סי בכל ראש תיבה;
 - ❖ השוואה בין נגינה ללא מעקב בתווים ובין נגינה תוך כדי מעקב אחר התווים; אישוש תחושת אי האיזון שבעיקבות הסינקופה שבתיבה 3, וזיהוייה בכתוב;

- ❖ נגינה ושירה של הצליל סי בליווי טפיחות שקטות על הפעמות המוטעמות;

- הבחנה בקפיצות הגדולות של המלודיה, והתייחסות אל קווי העזר הרומזים על המנעד הרחב של הנושא
- חידון/זיהוי מתוך ארבע התיבות של הנושא הראשון

• הכרות עם הנושא השני ("התשובה") באמצעות:

- המשך הניצוח על משקל 4/4 וזיהוי הסינקופות בשעת ההאזנה (קבוצה אחת מנצחת, קבוצה שנייה מגיבה בהצבעה לתחושת הסינקופה, ולחילופין).
- מעקב אחר התווים לפי נגינת המורה תוך התייחסות אל תפקיד הקשתות המחברות
- הבחנה וזיהוי החפיפה בין הסינקופות לקפיצות הגדולות
- השוואה בין המהלך המלודי של הנושא הראשון עם זה של השני תוך מעקב אחר התווים בעת ההאזנה אל נגינת המורה (השונה והמשותף במשך ובתנועת הגובה)

הנושא השני ("התשובה"):

• הכרות עם הנושא השלישי באמצעות:

- המשך הניצוח על משקל 4/4
- קריאה בשפת המקצב והבחנה בתבנית "נטולת" סינקופות
- הבחנה בצורת הקשת של הנושא ועל המרווחים הסמוכים שלו

הנושא השלישי:

פעולת סיכום

השוואה בין שלושה הנושאים של חלק א' תוך מעקב אחר שלוש התבניות לפי נגינת המורה

2. פעילות בתחום התנועה :

- החלפת רשמים על אופיו של הנושא הראשון בעת האזנה;
- התייחסות אל מאפייניו ביחס אל סיפור העלילה של התמונה;
- תגובה בתנועה בפסיעות קצובות ומתוחות למשמע חלקו הראשון של הנושא;

- טפיחות על הגפיים בתנועה המתארת את קו המתאר של חלקו השני של הנושא:
- תיבות 5-6 ברגיסטר הגבוה, תומחשנה בתנועות פלג הגוף העליון (כתפיים, זרועות, כפות-ידיים), תיבות 7-8, ברגיסטר נמוך, בתנועות פלג הגוף התחתון (ירכיים, ברכיים, כפות-רגליים);
- תאור המבנה של הפרק בתנועה במרחב תוך הקפדה על האיפיונים של כל אחד מחלקיו, על החוזר והמשתנה, על המשותף והשונה.

3. פעילות בתחום ההמללה וההמשגה :

דיון מסכם ועריכת טבלה המתייחסת למרכיבים הבולטים של הנושאים והחלקים של הפרק (המשך, הגובה, הארטיקולציה, הדינמיקה והתזמור).

"גבוט"

1.

על מחול הגאבוט

- איזכור תכונותיו הבולטות של מחול הגאבוט כפי שנלמדו בסוויטה מאת באך;
- איפיון כללי של התכונות המוסיקליות הבולטות של הגאבוט של פרוקפיב;
- עמידה על הדומה והשונה תוך התייחסות למיקום ההיסטורי.

2. אוריינות :

- הכרות עם הנושא הראשון באמצעות:
 - תרגילי שמיעה והבחנה בין מהלכים סמוכים ובין קפיצות באוקטבות ;
 - מעקב בדוגמאות תווים ו/או גראפים, והבחנה בין מהלכים סמוכים ובין מרווחי אוקטבות בסקוונצה יורדת (בתגובה לנגינת המורה);
 - הצעות לסימון קו המתאר של הנושא הראשון בתנועה באוויר בתגובה לנגינת המורה ;
 - הצעות לסימון קו המתאר על הלוח בתגובה להאזנה ליצירה המוקלטת ;
 - השוואה בין ההצעות השונות בעזרת סימונים בצבעי גיר שונים על הלוח ;
 - הקשה בטפחות /נקישות גוף לפי החלוקה הבאה :
- המהלכים המלודיים שהם במרווח אוקטבה יבוצעו במחיאות כף שקטות
- המהלכים המלודים שאינם אוקטבה, יבוצעו בטפחות- ירך
- מעקב אחר הנושא כולו הרשום בתווים

3. הנושא הראשון :

נגינה בכלי הקשה מלודיים (מטלופונים ו/או כסילופונים)

- נגינת צלילי הפתיחה של הנושא תוך חלוקתו לארבעה תת-מוטיבים :
- המורה מנגן בפסנתר את ארבעת צלילי ההקדמה,
- התלמידים מנגנים ברצף את יתר צלילי הנושא : תלמיד ראשון ינגן בפעמונה אוקטבה בירידה להי-לה
- תלמיד שני ינגן במטלופון-סופרן אוקטבה בירידה סולי-סול
- תלמיד שלישי ינגן בכסילופון כרומטי אוקטבה בירידה פה דיאזי-פה דיאז

4. תנועה ("ריאליזציה"):

- החלפת רשמים על אופיו של הפרק, הסתירות והניגודים הפנימיים שלו;
- המחשת קו המתאר על הניגודים שבין סוגי המרווחים שבנושא:
- תנועת ידיים כלפי מטה מתארת את הקווים המלודיים הורדים;

- תנועה בצעדי סולם מתארת את הקווים העולים;

- תנועה חדה וקפיצית בכפות ידיים ורגליים ובאצבעות. המתארת את מרווח האוקטבה;
- תנועה חופשית, עגולה ורכה, (על חלקי גוף אחרים) מתארת את שאר המהלכים המלודים (עליה או ירידה הדרגתית, מהלך קשתי);
- תגובה בתנועה המתארת את ההבדלים הוואריאטיביים של נושא א' בתחום המפעם והתזמור על פי האזנה להופעות השונות של נושא א' בלבד;
- תגובה בתנועה המתארת את ההבדלים הוואריאטיביים של נושא ב' על פי האזנה להופעות השונות שלו בלבד;
- תאור מסכם בתנועה של מבנה הריקוד על הדקויות שהומחשו בשלבים הקודמים.

ריקוד רוסי מתוך "פטרושקה" בורלסקה בארבע תמונות
 מאת איגור סטרווינסקי (17.6.1982-6.4.1971)

1. הכרת הנושא הראשון:

המקצב

- הכרות עם היחידות והתבניות הריתמיות הנמצאות במלודיה (בהקשה ובדיבור ריתמי)

	(ט)	רבע
	(טט)	שתי שמיניות
	(טפטפ)	ארבעה חלקי שש-עשרה
	(ט טפ)	שמינית ושני חלקי שש-עשרה
	(טפ ט)	שני חלקי שש-עשרה ושמינית

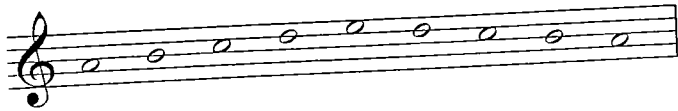
- יצירת רצפים מן הני"ל (על ידי המורה או התלמידים) – וזיהוי התבניות וסדרן מתוך שמיעה (אפשר בצורת חידון);
- בניית מקצבים במשקל שני רבעים מן היחידות והתבניות הני"ל, וסידורם בפסוקיות בנות שתי תיבות, תוך שימת לב לחיתוך הפיסוק, האנרגיה והנשימות (להתחיל באלתור, ולהגיע לידי רישום ונגינה מן הכתב);
- "קריאה" בהקשה או בדיבור של המקצב המקורי של הנושא, בתחושה של הזרימה, הכיוונית והאתנחתות.

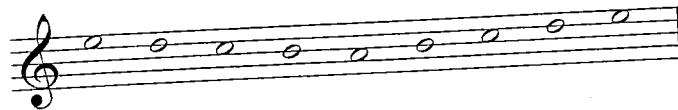
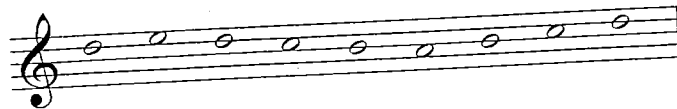
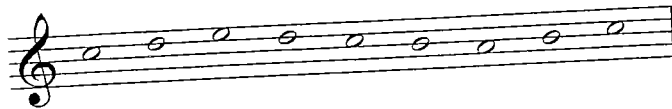
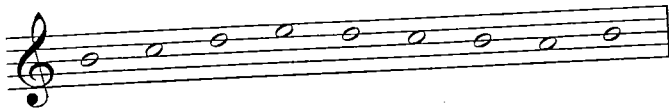
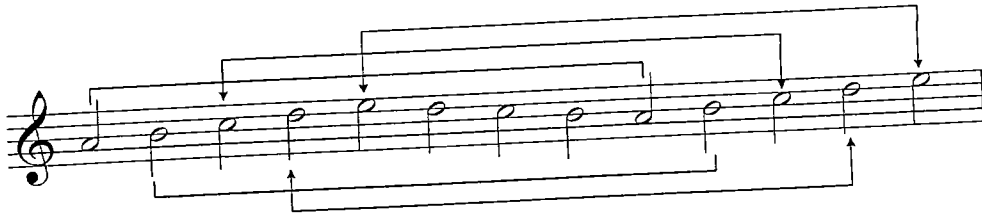
- כני"ל, בליווי הזרימה הריתמית בעזרת תנועת יד.
- בנייה של ריקוד המתבסס על האופי החד והמבריק של הנושא, ועל פיסוקו הברור.

החומר המלודי

הכרות עם הפנטקורד המהווה את החומר הצלילי של הנושא:

- שירה, נגינה ומעקב אחר צלילי הפנטקורד בדף התווים (בעלייה ובירידה);
- שירה כנייל, אך מצליל התחלתי שאיננו דווקא הצליל התחתון;

- שירה נגינה או מעקב בתווים אחר "ההתנהגות" המלודית של הנושא בתוך הפנטקורד, (בהנחיית המורה);
- ניסיון לאתר את הצליל היסודי של הנושא.

המרקם

תנועה בגושים צליליים הנעים במקביל במרקם הומוריתמי.

- הליכה "בגוש"- בכוונים מקבילים בהתאם ל"ניצוח בשטח" של המורה.
- כני"ל בתנועות ידיים המתקה נגחנה במטלופונים.
- התנסות בנגינה במטלופונים – סולמות או חלקי סולמות - החל בשני קווים מקבילים על ידי תלמידים בודדים, וכלה בריבוי קווים בנגינה קבוצתית;
- נגינה של הנושא בקווים מקבילים, כפי שהוא מופיע בתפקיד הפסנתר (יד ימין)

- מעקב בתווים אחר הגושיות ההומופוניות בתנועה המקבילה – תוך כדי האזנה לנושא הראשון.

הנושא הראשון ומיקומו בתוך התמונה

האזנה לריקוד הרוסי, איתור וזיהוי של הופעות הנושא השונות, והתייחסות להבדלים במצלול, בדינמיקה, במרקם, ועוד

2. הכרת הנושא השני:

הכרות עם התכונות הבולטות של הנושא השני על דרך ההשוואה עם אלה של הנושא הראשון – המוכר:

תכונה	נושא ראשון	נושא שני
אופי	תקיף, מבריק, סוחף	קופצני, חסר מנוחה, קרקסי
מהלך מלודי	תנועה בצלילים סמוכים	תנועה זיגזגית בקפיצות
פיסוק	חיתוך ברור של פסוקים באורך שווה	פיסוק מעורפל וקטוע
משקל	משקל ברור	משקל לא ברור
מרקם	מרקם גושי-הומוריתמי הנע בכוונים מקבילים	מרקם המבוסס על שכבות של אוסטינטו
נוכחות	נוכחות ברורה של הנושא מלכתחילה - בהיגד שלם	נוכחות סמויה, והתגלות הדרגתית מתוך איזכורים קצרים.

התייחסות לרצף הצורני

- תגובה בתנועה להאזנה לריקוד כולו: בחטיבות הנושא הראשון – שיחזור הכוריאוגרפיה שהוצעה לנושא (ראה לעיל) חטיבות הנושא השני – תנועה חופשית בהתאם לאופיו הקרקסי של הנושא.

- האזנה לריקוד הרוסי בשלמותו, וחלוקתו לחטיבות:

א - ב - א - מעבר - א

קשר עם עלילת הבלט:

- ידוע הרקעים הרלבנטיים: עלילת הבלט, תאור התמונה הראשונה מתוך "פטרושקה", מקומו המיוחד של הריקוד הרוסי בתוך התמונה;
- בדיקת הזיקה בין העלילה לבין המוסיקה שנלמדה;
- צפייה בסרט וידאו של הריקוד הרוסי (מומלץ לצפות גם בתמונה הראשונה כולה), ויצירת ההקשרים הרלבנטיים בין תנועות המחול לבין המוסיקה הנשמעת.

נספח למדריך להאזנה
לתכנית "הפילהרמונית רוקדת"
הז'אנר: שיר-ריקוד ארץ-ישראלי

"ריקוד עם נוצר על ידי העם בשביל העם"... (גורית קדמן)

ריקודי העם בישראל נוצרו במסגרת מאמץ מודע ליצור תרבות עברית-לאומית בארץ ישראל.

היה בריקוד ניסיון תמים, ואולי בלתי מודע, להתמודד עם הדילמות שהתנועה הציונית יצרה וגם עמדה בפניהן: להפגיש את המושג "עם אחד" עם הדילמות והמתחים. בין דת ולאום, בין המשכיות ותמורה, בין המורשת היהודית ובין התפיסה החילונית של "היהודי החדש-הישראלי-הצבר", בין שלילת הגלות מצד אחד, ושמירת המסורות העשירות שלה מצד אחר. בין ה"אחדות של עם ישראל" ובין השונות של העדות והקהילות השונות, בין מזרח ובין מערב, בין ערבים ליהודים.

אנשי העלייה השנייה והשלישית הביאו ריקודי עמים מארצות מוצאם כמו: הורה רומנית, קרקוביאק פולני, קזצ'וק רוסי ועוד. לסגנונות אלה יש להוסיף את ריקודיהם של הערבים, הדרוזים והצ'רקסים יושבי הארץ. בשנות ה-30 של המאה העשרים קבל נמחול הישראלי תנופה עם עלייתם של אנשי מחול מקצועיים, ונוצר מפגש ביניהם לבין ההתיישבות העובדת. הצורך במתן מענה לסוגיית תרבות הפנאי, הניבה את היוזמה לדפוסים תרבותיים, שבהם הושם דגש, בין היתר, על חיי המוסיקה והמחול.

ריקודי החברה תפסו מקום ראשון, ובעיקר ההורה, ריקוד זה הפך למנה העיקרית בתפריט הריקודי, ובחבורות החלוצים ראו בהורה כלי ביטוי לרגעי שמחה, ואף כמבטא את רגעי האבל והיגון שלא חסרו בחברה זו... עם התארגנותם של פועלי העלייה השנייה... החלה להשמע... הדרישה ליצירת ריקוד עברי... (מדברי ד"ר צבי פרידהבר).

על היוצרים ושירי-ריקוד:

אלכסנדר אוריה בוסקוביץ' "הורה אגדתי" ("השמחה בלב יוקדת"...) ומלחין; למד בווינה ובפריז, ובישראל שמש כמורה באקדמיה הישראלית בתל אביב וכמבקר מוסיקלי בעיתון "הארץ".

עם עלותו ארצה החל בוסקוביץ' בחיפוש מקורות לסגנון מוסיקלי ארץ ישראלי ותחת ההשפעה העמוקה של התנועה הציונית וההתעוררות הלאומית וכן בהשראת העקרונות ההלחנתיים של המלחין ההונגרי בלה ברטוק. בוסקוביץ' היה מנציגיה הבולטים של הזרם "האסכולה הים תיכונית" אשר שאפה למזג את המסורת הרוחנית והמוסיקלית של עם ישראל עם השגים רוחניים ומוסיקליים כלל-עולמיים, בתקופה חדשה.

ראשון המייסדים של תנועת ריקודי העם בישראל היה ברוך אגדתי, שיצר עוד ב-1924 את ההורה הישראלית הראשונה - "הורה אגדתי" לנעימתו של בוסקוביץ'. ההורה מבוססת על צורת ההורה הרומנית, ונוספו לה אלמנטים של רקיעות דבקה ותנועות מריקודי החסידים.

גיל אלדמע, "אנה הלך דודך"

השיר "אנה הלך דודך" הוא קטע מתוך מסכת מחול "שיר השירים", שחברה לחגיגות הביכורים בכפר הנוער "הדסים", בשנת 1955. מגילת "שיר השירים" היא הראשונה מחמש המגילות שבכתובים. עינינה שירי אהבה, המיוחסים למלך שלמה. גיל אלדמע, מן המלחינים והמעבדים המרכזיים של הזמר הישראלי, לשירת יחיד ולשירת רבים, הוא חתן פרס ישראל לשנת תשס"ד.

יוסף הדר, "שיר הנוקדים"

נולד בגבעתיים בשנת 1926. בוגר המדרשה למורים למוסיקה, מלחין, מעבד ומנצח. שיר הנוקדים חובר ב-1956, התפרסם בביצועו של צמד "הדודאים" והפך לאחד משירי הרועים והווי הרועים כמקובל בזמר העברי בתקופה ההיא. מכיוון שהרבו בשירים כאלה, שהחברה "הו" הייתה רווחת בהם, החלו לקרוא להם - קצת בזלזול - "שירי הו-הו".

אמיתי נאמן, "מזרה ישראל"

אמיתי נאמן נולד בארץ בשנת 1926. בוגר המדרשה למורים למוסיקה והשתלם בארה"ב. במשך שנים רבות ערך את תכניות המוסיקה ב"קול ישראל".

מרדכי זעירא, "שיר שמח"

בראשית שנות החמישים, כשמצב הרוח הלאומי היה נמוך ("שפוף"), הזדמנו המחברים (מרדכי זעירא ועקוב אורלנד) למועדון אמנים בתל אביב, בעיצומו של נשף פורים שבו השתתף גם שר החוץ דאז, משה שרת. השר פנה אליהם בזו הלשון: "אינכם יוצאים מפה בלי שיר שמח לכבוד החג". תוך שהוא דוחק אותם לחדר צדדי ונועל אחריהם את הדלת. כעבור שעה יצאו שניהם "ושיר שמח". שר החוץ דאז היה הראשון ששר את השיר.

שלום (שלמה?) פוסטולצקי, "קומה אחא"

חלוץ מאנשי "גדוד העבודה", חבר קבוץ "עין חרוד". "קומה אחא" הוא אחד מריקודי המופת של רפרטואר שירי ריקוד ארץ ישראליים. תמצית ההוויה המיוחדת של ההורה החלוצית מתוארת במילותיה: "אין כאן ראש ואין כאן סוף, יד אל יד אל תעזוב..."

בשנת 1937 רבקה שטורמן יצרה את הכוראוגרפיה והצליחה להפיץ במהרה את תנועת הריקוד לצלילי השיר. את השראתה קבלה היא ביום העלייה של קבוץ שדה נחום כאחד מיישובי "חומה ומגדל" בעמק יזרעאל. כאשר עקבה רבקה אחר העשייה הנמרצת של יום העלייה על הקרקע של היישוב החדש, התרשמה עמוקות מכיווני המלאכות השונות: עבודות חפירה מן הפנים החוצה, את מלאכות האדמה וכן היסוד הסינקופי של ההורה "קומה אחא", העניקו מפנה סגנוני לרפרטואר ריקודי העם.

שרה לוי תנאי, "אל גינת אגוז"

הלחינה את השיר "אל גינת אגוז", ואף יצרה לו מחול בשנות הארבעים, בהיותה גננת בקיבוץ רמת הכובש. שרה לוי תנאי, מבוגריה של סמינר לוינסקי לגנות, מלחינה ומשוררת, רקדנית, כוריאוגרפית ומייסדת תיאטרון המחול "ענבל", והיא כלת פרס ישראל.

השיר...
הוא...
ללא נחדל, כי יש
שד די עו ומרץ
כל עפנו להם -
החלב נועס

השמחה בלב יוקדת

א. בוסקוביץ

עליז - COSO

אֶד וְהִנֵּה כֵן פְּעוֹתֵינוּ גִיל עִלֵי־נֶגֶד וְדָת קֵי־לֵב בַּתְּהִיטֵס
 AD VE-HINEH KACHNID-ROCH AD-... VE-RAG-LEI-NU GIL SHD-FEOT DET KE-LEV BA-THEHITEST

השירה בגן זורמק
 על הרים ונאות,
 בחוננו עוד פועמת
 הקריאה כי טוב לחיות!

רַץ מִן עוֹדֵי עוֹד יֵשׁ כִּי יַלְנַח לֹא יוֹתֵלְחוּבוּ רַה־שֵׁי נֶגֶד וְדָת לִמּוֹ מֵת
 RAT MIN ODI ODI YESH KI YELNACH LO YOTELCHUV RAH-SHEI NEGED DET LIMMO MET

כִּי סוּף בְּלִי עַד רַה־וֹ עֵשׂ גּוֹ לֵב־הֵן אֵשׁ הַט־ל נִי־פ־גּוֹ כֵּל
 KI SOF BLI AD RAH-VO ESH GO LEV-HEN ESH HAT-L NI-P-GO KEL

לא נחדל, כי יש
 גורם כל פגע
 תסב הלוח וסב
 הורה עד בלי סוף - כי...
 השמחה...
 זו הצלחה

מוֹזָרָה יִשְׂרָאֵל אֲמִימָה וְשֵׁמָּה! יְקַבְּלֵנָּה אִשְׁמְחָה כְּלֹאֵה אֶלְנָה
 א. נאמן

מֶזֶזָרָה יִשְׂרָאֵל אֲמִימָה וְשֵׁמָּה! יְקַבְּלֵנָּה אִשְׁמְחָה כְּלֹאֵה אֶלְנָה
 ME-ZARAH YISRAEL AMIMAH USHEMA! YEKABLENAH ISHMCHA KLOAHE ALNAH

וְשֵׁמָּה רֹדֵד עֵדֵהּ רֹדֵד רֹדֵד עֵדֵהּ רֹדֵד רֹדֵד עֵדֵהּ רֹדֵד רֹדֵד עֵדֵהּ רֹדֵד
 USHEMA RODED EDEH RODED RODED EDEH RODED RODED EDEH RODED RODED EDEH RODED

Em D Bm7 Em Em Em7

ה-ה-ה ביו מארץ שים-ככה חל-נ-ה מימי אל ע-גי-נ עד

Em D Bm7 C A Am7

ד-ע-ה מול אל טה-ש-ה חת-נ-פז קאן שא-ד-ה רק-נ-נ

A Am

ל-א זר-נפ תד-עי מר צאן תי-פ-נ

Em Am

קט הי-א לו רים-זו-פ-ה חיש ל

Am Em

רים-ה-ה ביו תי-או טפת-ל-ו כר-נ

$\text{♩} = 96$

D Em D Em D Em

הו גז-ל-שיר רו-שי מר-נ-ל-ל-חו לו-חו לו-חו

C D Em D C D Em Fine

הו לו-ע-קד-נו-כל מר-נ-אין-עד רם-ע-נ-מ-נ

G Am Em7 Am G Am

שם קעה-נ-צאן-ה-ית-המקדו-ן עים-רו-קד-נ-ק

F G A G F G A D7

כבר צאה-נ-שו-נפ-קדים-רו-ל-מדו-ח כר-נ-נות-נ-סה

D: al Fine

שיר הנקצום
נאלף הכר

עוד נגיע אל מימי הנחל
הכבשים צמאו בין ההרים
מה זרק הדשא - פאן פורחת
השטה אל מול העדרים.

יפתי, צאן מרעיתך נפוד
אלקט לך חיש הפזורים
לו אהה קט גדי בכר
ולטפת אותי בין ההרים.

חולו חולו, חוללו זמר
שירו שיר לגז - הו
צמר יערם עד אין גמר
כל נוקד עלו, הו.

יד גיד, רועים רקוד
המנות הצאן בקעה שם,
מה פנות בכר חמרה,
לרוקדים נפשו יצאה ככר..

חולו חולו, חוללו זמר...

♩ = 60 Em D Bm7 Em Em Em7

ה-ה בין מארץ שים - ככה חל - נ - ה מי מי אל ע - גי - נ עוד

Em D Bm7 C A Am7

ד-ע-ה מול אל ש-ה חת-נ - פו כאן שא-ד-ה רק-נ מה

Em A Am

ל-א זר-נפ תד-עי-מר צאן תי-פ-נ

Am Em Am

קט הי-א לו רים-זו-פ-ה חיש לד קט

Am Am Em

רים-ה-ה בין תי-או טפת-ל-ו בר-ב - גו

♩ = 96 (דבקת) Em D Em D Em D Em

הו גו - ל - שיר רו-שי מר-נ לול-חו חו-לו חו

C D Em D C D Em Fine

הו לו - ע - קד-נו - כל מר-ג אין-עד רם-ע-נ מר-נ

Am G Am Em7 Am G Am

שם קצה - ב - צאן-ה-ית - המקדו-נ עים - רו-ד-ב - ד

F G A G F G A D7

כבר צאה - נ - שן - נפ - קדים - רו-ל-מדו-ה בר - ב - נות - ב מה

D. al Fine

שיר הנקדים
יאלה הכר

עוד נגיע אל מימי הנחל
הכבשים צמאו בין ההרים
מה ירק הדשא - כאן פורחת
השטה אל מול העדרים.

יפתי, צאן מרעיתך ופזר
אלקט לך חיש הפזורים
לו אהי קט-גדי בכר
ולטפת אותי בין ההרים.

חולו חולו, חוללו זמר
שירו שיר לגז - הו
צמר יערם עד אין גמר
כל נוקד עלו, הו.

יד בנד, רועים רקדי
הקניית הצאן בקצה שם,
מה פנות בכר חמדו,
לרוקדים נפשו וצאה בכר..

חולו חולו, חוללו זמר...

אל גנת אגוז

שיר השירים ז, יא; ז, יב-יג; ד, טז

הלחן: שרה לוי-תנאי

במחזור (♩ = 80)

אל גנת אגוז תיך רגליך
 2. לכה דודי נצא לך
 3. עורי רי פון אי בואי

התהיך פיה אות לך חל
 היתה פיה נר מים כרל מהכי
 די דודי בואי מיו שכל זלו

נים מור ה צה
 דר מ ס ה
 דודי מ רי פ כל

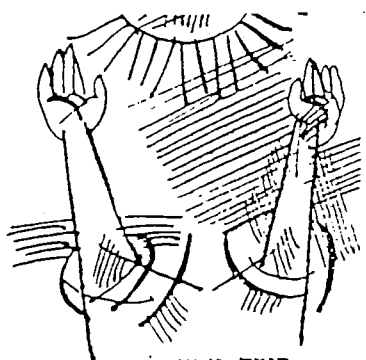
- א. אל גנת אגוז נרדתי לראות באבי הפחל, לראות הפרקה הגפון, הנצו הרמונים.
- ב. לכה דודי, נצא השדה, נלינה בכפרים, נשכימה לכרמים, נראה אם פרקה הגפון, פתח הסמדר.
- ג. עורי צפון ובואי תימן, קפחי גני, זילו בשמיו, זבוא דודי לגנו, ולאכל פרי מגדיו.

קומה אחא

ש. פוסטולסקי

Hora - הורה

וְרֵאשׁ כָּאֵן אֵין שׁוּב נָה - שׁוּב מֵ-נִי-תַּת אֵל טַב בְּהַ ס - תָּא-מֵה קֵי
 KU - MA'E-CHA SO - VA SOV AL TA-NU-MA SHU-YA SHOV EIN KAN ROSHVE.
 פֶּן נִי-נֵי אֶת-רַחֲמֵי יוֹם-יְקַעֵשׁ יוֹם זֶב-עֵת אֵל יָד אֵל יָד סוֹף כָּאֵן אֵיךְ
 - EINY KAN SOF YAD EL YAD AL TA-A-ZOV YOM SHA-KA'VE-YOM YIZ-RACH A - NU NE-FEV
 אֶח אֶח מִן אֶח אֶח מִן חַי-כְּפֹרֵה מִן חַי-כְּרַחבָּה - מֵשִׁי-חַד - אֶח אֶח
 ACH EL ACH MIN HA-KFAR U - MIN HA-KRACH BA - CHER-MESHU-YA - A-NACH

קומה, אחא, סבה סב,
 אל תנומה, שובה שוב.
 אין כאן ראש ואין כאן סוף.
 יד אל יד - אל תעזוב!
 יום שקע ויום יזרח,
 אנו נפן אח אל אח,
 מן הכפר ומן הכפר
 בחרמש ובאנד.

י. שנהר

אנה הלה דוד

ג. אלדמע

קצוב mf

אָנֵה הַלֵּה דוֹדִי אָנֵה הַלֵּה דוֹדִי הַיִּפְהַ בְּנֵשִׁים
 A - NA HA - LACH DO - DECH HA - YA - FA BA - NA SHIM A - NA PA - NA DO - DECH
 גִּלְגַּל יָד יָד דִּי דוֹ מֵה עַיִן מֵה עַיִן נֵי-שֵׁי-נֵבֶק וְ
 U - NYAH-SHE-NU I - MACH U - NYAH-SHE-NU I - MACH DO - DI YA - RAD LE-GA -
 שֵׁם בּוֹ - שֵׁם בּוֹ שֵׁם בּוֹ שֵׁם בּוֹ שֵׁם בּוֹ שֵׁם בּוֹ
 DO - BO - SEM DO - BO - SEM DO - BO - SEM DO - BO - SEM

אנה הלה דוד, היפה בנשים!
 אנה פנה דודך ונבקשנו עמך.
 דודי גרד לנו
 לערעטת הבשם.

שיר השירים

